

Şehir Turizmi Kavramından Ne Anlıyoruz? Kuramsal Bir Çözümleme

What Do We Understand from the Concept of City Tourism? A Theoretical Analysis

Doç. Dr. Mutlu KAYA¹, Doç. Dr. Yasin KELEŞ²

Öz

Turizmin çeşitlenmesi ile birlikte farklı turizm faaliyetlerine yönelik adlandırma ve gruplandırma hataları sıklıkla yapılmaktadır. Turizm faaliyetinin türü, yeri ve amacı gibi birçok değişken bir arada düşünüldüğünde adlandırma ve gruplandırma hatalarının bilimsel araştırmalara da yansıdığı görülmektedir. Bu durum bilimsel araştırmaların kurgulanmasından sonuçlanmasına kadar bir dizi sorun oluşturabilmekte, araştırma sonuçlarını güvensiz hale getirebilme tehlikesini de beraberinde getirmektedir. Turizm araştırmalarında sıklıkla karşılaşılan hatalardan biri de şehir turizmi kavramına farklı anlamlar yüklenmesidir. Şehir kavramı ile idari bir sınıflama olan il kavramının karıştırılması sonucu ortaya çıkan hata, şehir turizmi çalışmalarını da olumsuz etkilemektedir. Şehir turizmi adı altında bir ildeki turizm çekiciliklerinden bahsedilmesi, bu çalışmalarda şehir turizminin tüm turizm türlerini içine alan bir kavram olarak ifade edilmesi hatasına neden olmaktadır. Oysa her ilde birden fazla şehir yerleşmesi ve şehir turizmi destinasyonu bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı şehir turizmi kavramının doğru kullanımına ilişkin bir öneri oluşturmaktır. Derleme niteliği taşıyan bu çalışmada şehir ve şehir turizmi kavramları açıklanmış; şehir turizmi kavramının sınırları çizilmeye çalışılmıştır. Şehir turizmi kavramına yüklenen anlamların bir şehrin turizm potansiyeline işaret ettiği ve bu noktada şehir turizmi kavramının bütün turizm türlerini çatısı altına alabilecek bir turizm çeşidi olduğuna yönelik hatalı bakış açısı tartışılmıştır. Bu tartışma çerçevesinde gelecekte yapılacak akademik çalışmalarda şehir turizmi kavramının doğru kullanımına yönelik bir çerçeve oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şehir, turizm, şehir turizmi

Makale Türü: Derleme

Abstract

Along with the diversification of tourism, naming and grouping mistakes are frequently made for different tourism activities. When many variables such as the type, place and purpose of tourism activity are considered together, it is seen that naming and grouping mistakes are also reflected in scientific research. This situation can create a series of problems from the construction of scientific research to its conclusion and brings the danger of making research results unreliable. One of the mistakes frequently encountered in tourism research is to attribute different meanings to the concept of city tourism. The mistake that arises as a result of mixing up the concept of city with the concept of province, which is an administrative classification, also negatively affects the studies of city tourism. Mentioning tourism attractions in a province under the name of city tourism causes the misexpression of city tourism as a concept that includes all types of tourism in these studies. However, there is more than one city settlement and city tourism destination in each province. The purpose of this study is to make a suggestion for the correct use of the concept of city tourism. In this study that is in the nature of compilation the concepts of city and city tourism have been explained and the boundaries of the concept of city tourism have been tried to be drawn. The erroneous point of view that the meanings attributed to the concept of city tourism point to the tourism potential of a city and at this point the concept of city tourism is a type of tourism that can cover all types of tourism has been discussed. Within the framework of this discussion, a framework has been created for the correct use of the concept of city tourism in future academic studies.

Keywords: City, tourism, city tourism

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, mutlukaya61@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, yasin.keles@omu.edu.tr

Paper Type: Review

Giriş

İkinci dünya savaşının ardından ulaşım ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesinin yanı sıra üretimin hızlı artışına paralel olarak değişen çalışma yaşamı, insanların harcanabilir gelirle desteklenmiş boş zamanının artmasını sağlamıştır. Bu durum turizm hareketlerinin bütün dünyada hızlı bir biçimde artışını da beraberinde getirmiştir. 1950'li yılların başlarında dünyada seyahat edenlerin sayısı 25 milyon civarında iken bu sayı 1990 yılında 435 milyona, küresel salgın öncesine denk gelen 2019 yılı verilerine göre ise 1,5 milyara kadar yaklaşmıştır (Keleş, 2021, Keleş ve Gültekin, 2021, UNWTO, 2020). Turizmin gelişimi ile birlikte seyahat pazarının büyümesi, alternatif turizm ürünleri geliştirmeyi ve turizmi çeşitlendirmeyi turizm ekonomisinden katkı düzeyini arttırmak isteyen ülkeler için neredeyse zorunlu kılmıştır. Birçok ülkenin veya turistik destinasyonun, turizmi bütün yıla yaymak ve farklı turizm çeşitleri ile farklı kitlelere turizm ürünü sunmaya yönelik politikalar ürettikleri de bilinmektedir. Yoğun çaba harcanan turistik ürünleri çeşitlendirme çalışmaları, turizm faaliyetlerinin sınıflandırmasını/gruplandırılmasını karmaşaya dönüştürmektedir.

Bilindiği üzere, her turizm faaliyetine isim verme ya da diğerinden farklılaşan bir turistik faaliyeti farklı bir isimle sunma gibi bir alışkanlık ortaya çıkmıştır. Örneğin; akarsu turizmi, deniz turizmi, lüks turizm, dark turizm, doğa turizmi, sıla turizmi, diaspora turizmi, spor turizmi, yayla turizmi, dağ turizmi vb. gibi birçok turizm türünden bahsedilmektedir. Ancak söz konusu ifadelerin bir turizm türü mü yoksa farklı bir sınıflandırma içinde ortaya çıkan yeni bir isimlendirme arayışı mı olduğunu kestirmek; bunların farklılıklarını analiz etmek zorlaşmaya başlamıştır. Örneğin akarsu turizmi doğa turizmi içinde mi değerlendirilmelidir? Eğer doğa turizmi içinde yer alıyorsa neden ayrıca bir sınıflandırma yapılmıştır? Şarabıyla ünlü bir destinasyon, şarap turizmi, bağcılık turizmi, kırsal turizm, agro turizm, gastronomi turizmi gibi ifade edilen sınıflandırmaların hangisinde yer alacaktır? Söz konusu destinasyonların özellikleri diğer turistik çekicilikler ile birleştiğinde farklı bir anlam mı kazanır? Söz konusu bu kısa sorulardan da anlaşılacağı üzere turizm ürünlerinin sınıflandırılması konusunda karmaşa oluşmaktadır. Bu karmaşa popülist ve pazarlama odaklı anlayış çerçevesinde daha da ileri boyuta taşınmakta ve aynı zamanda bilimsel açıdan da sorunlar doğurmaktadır. Söz konusu karmaşa sadece sınıflandırma ile sınırlı kalmamakta destinasyon sınırlandırılmasında da benzer sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu sorunun en çarpıcı şekilde yaşandığı turizm türü şehir turizmidir.

Şehirselleşen kaynaklardan beslenen bir turizm faaliyeti olan şehir turizmi (Asworth ve Page, 2011; Edwards, Griffin ve Hayllar, 2008; Karski 1990), şehir kavramının yanlış kullanılması ya da il/ilçe kavramı ile şehir kavramının karıştırılması sonucunda bir yerleşmedeki tüm turizm faaliyetlerini içeren bir kapsama bürünmekte ve bilimsel açıdan düzeltmeye gereksinim doğuran bir bakış açısını gerekli kılmaktadır. Şehir turizmini anlayabilmek için öncelikle şehir kavramının bağlamını çözebilmek gereklidir (Asworth ve Page, 2011). Bu doğrultuda araştırmanın amacı, şehir kavramına yüklenen anlamları tartışmalı bir biçimde ele alarak şehir turizmi çalışmalarında doğru kullanımına yönelik bir çerçeve sunmaktır. Bu amaç çerçevesinde çalışmada öncelikle şehir ve şehir turizmi kavramlarını tartışmaya açmakta fayda vardır.

1. Şehir Nedir?

Şehir yoğunlaşmış, tarımsal olmayan insan yerleşmesidir. Şehirler, idari, dini, ticari, sinai, toptancılık ve perakendecilik, ulaşım ve iletişim, eğlence, eğitim, sağlık ve güvenlik gibi pek çok hizmeti yapılarında bulundururlar (Tümertekin ve Özgüç, 2009). Mumford (1970:3)'a göre şehir, bir topluluğun kültürünün ve erkinin yoğunlaştığı yer, entegre bir sosyal ilişkinin şekli ve sembolü, eğitim, din, hukuk ve ticaretin merkezidir. Cibinskiene ve Snieskiene (2015), şehirleri küresel ekonominin merkezi olarak görmekte, şehirlerde ekonomik ve sosyal sermayenin yoğunlaştığını ifade etmekte, şehirleri bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişimin

gerçekleştiği merkezler olarak değerlendirmektedir. Nitekim 2018 verilerine göre dünya nüfusunun yarısından fazlası (%55) şehirlerde yaşamaktadır. 1950'de %30 olan bu oranın 2050 yılında %68 olması beklenmektedir. Coğrafi bölgelere göre farklılaşan şehirleşme oranının en yüksek olduğu kıta Kuzey Amerika (%82) iken, en düşük olduğu kıta Afrika (%43)'dir. Gelir seviyesi yüksek ülkelerde ise şehirlerde yaşayan nüfus %81 olarak karşımıza çıkmaktadır (United Nations, 2019).

Şehirlerin yaygın kabul gören özellikleri temelde yapıların, insanların ve şehir faaliyetlerinin yoğunlukları, sosyal ve kültürel heterojenlik, ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği ve bölge ve şehirlerarası ağlar içindeki merkez özellikli konumu olarak değerlendirilmektedir (Pearce, 2001). Yine benzer şekilde Yeni Zelanda'da kentsel alanları belirlemenin üç yöntemi olduğu ifade edilmektedir. Bunlar idari, biçimsel (mekânsal özellikler) ve işlevsel (sosyal ve ekonomik süreçler) olarak sınıflandırılabilir (Stats NZ, 2021). Farklı bir kıtadan, farklı yerleşim özelliklerinden yola çıkılarak da nüfus ölçütünün yanı sıra şehrin evrensel düzeyde bazı nitelikleri barındırdığı söylenebilir. Keleş (1980) şehir kavramını ekonomik etkinlik, nüfus ve yaşam biçimine göre ele almış olup şehri sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidiş-geliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, daha az insanın tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere göre nüfus yönünden daha yoğun olan yerleşme birimi olarak ifade etmiştir. Şehirle ilgilenen her bilim alanında kendi amacına uygun olarak şehir tanımları yapmıştır. Bu tanımlamalarda bazı ölçütler kullanılmıştır. Bunların en sık kullanılanları (Avcı, 2004) arasında:

- nüfus büyüklüğü,
- nüfus yoğunluğu,
- mekânsal olarak kapladığı alan,
- ekonomik ve sosyal örgütlenme,
- ekonomik fonksiyonlar,
- işgücü talebi ve arzı,
- idari merkez oluşu sayılabilir.

Şehir kavramına yönelik ölçütler, ülkeden ülkeye değişebildiği gibi aynı ülke içinde farklı kurumlar arasında da değişebilmektedir. Örneğin; konuya nüfus ölçütü açısından bakıldığında Türkiye'de farklı yaklaşımların benimsendiği dikkati çekmektedir. Türkiye'de bilim çevreleri tarafından bir yerleşimin şehir olması için genel kabul gören nüfus büyüklüğü 10.000 (Selen, 1945; Tümertekin, 1973; Emiroğlu, 1975; Karabulut, 1981; Avcı, 1993; Tümertekin ve Özgüç, 2009; Bekdemir, Kocaman ve Polat, 2014; Yılmaz ve Zeybek, 2016)'dir. Ancak, konu ile ilgili yasal düzenlemeler hangi yerleşim birimlerinin şehir kategorisinde değerlendirileceği konusunda farklı hükümler getirmiştir. Örneğin 1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanunu'na göre nüfusu 20.000'den fazla olan yerleşmeler şehir kabul edilmektedir (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2020a). TÜİK ise çalışmalarında yerleşmelerin şehir olabilmesi için 20.000 nüfus ölçütünü kullanmakla birlikte il ve ilçe merkezlerini nüfuslarına bakmaksızın şehir nüfusuna dâhil etmektedir. Bu tanım karmaşasına ek olarak 5216 sayılı Büyükşehir Kanununda 12/11/2012 tarihinde yapılan değişiklikle büyükşehir belediyelerinin sınırlarının il mülki sınırlarına dönüştürülmesi farklı bir sorun doğurmuştur (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2020b). Bu değişiklik sonrasında 06/12/2012 tarihinde çıkarılan kanunla büyükşehir sayısı 16'dan 29'a, 2013 yılında Ordu ilinin de büyükşehir olmasıyla 30'a yükselmiştir³. Bu illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı oldukları ilçenin belediyesine katılmıştır (On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2012). Bu değişiklikler sonucunda Türkiye'de büyükşehir olarak kabul edilen 30 il, tüm ilçe, köy,

³Mevcut büyükşehirler olan Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun'a 2012 yılında Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van, 2013 yılında da Ordu eklenmiştir.

mahalle hatta yayla yerleşmeleriyle birlikte şehir nüfusuna dâhil edilmiştir. Böylece, 51 il ile 30 il arasında farklı bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu durum Türkiye’de şehir neresidir sorusunun cevabını oldukça karmaşık hale getirmiştir.

Şehir anlamı ilk bakışta nüfus yoğunluğunu ve yapıların farklılığını akla getirirse de, nüfus yoğunluğuna ve yapıların biçimine yön veren hususun ekonomik ve sosyal süreçler olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Antik çağda kentlerin ortaya çıkışı da ekonomik ve sosyal değişimlerin sonucu olup nüfusun ve yapıların değişimi de ekonomik ve sosyal yaşamdaki değişimin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. (Bernal, 2014). Bir yerleşmenin şehir olması nüfus ölçütü değerlendirilerek karar verilen bir husus olsa da ekonomik, kültürel, sosyal ve mekânsal açıdan şehir nitelikleri taşıması önemli bir belirteçtir. Şehir ve il ayrımını sağlıklı yapabilmek, şehir turizmi kavramına doğru anlam yüklenmesini sağlayacaktır. Aksi takdirde içinde farklı şehirler barındıran ve bir idari sınıflama olan il kavramının şehir yerine kullanılması ve bir ilin sınırları içinde kalan tüm unsurların şehir turizmi kapsamına değerlendirilmesi, çalışmaları bilimsel bir çıkmaza sürüklemektedir. Bu bağlamda şehirselleşen kaynaklardan beslenen şehir turizmini irdelemek faydalı olacaktır.

2. Şehir Turizmi Nedir?

Ulaşım ve iletişim imkânlarının gelişmesi ve refah seviyesinin artması, insanların tatil anlayışında da değişiklikler ortaya çıkarmıştır. Uçak seferlerinin artması ve ucuzlaması, internet ve cep telefonu ile birlikte bilgiye erişimin kolaylaşması özellikle şehirlerde yaşayan insanlar için yaz tatillerini beklemeden, günlük rutinlerinden kaçmak için kısa süreli turlar düzenlemeyi ilgi çekici hale getirmiştir. Hafta sonları ya da kısa tatillerde kolay ulaşılan ve güvenli bir şehre gitmek ve konaklamak dünyada insanların tercih ettiği turistik etkinlikler olarak göze çarpmaktadır. Şehir turizmi olarak isimlendirilen bu seyahatlere katılan turistler, toplumun sosyo-kültürel yapısını yansıtan sokakları gezmek, mimari yapıları görmek, tarihten izler taşıyan müzeleri ziyaret etmek, yerel halkın yaşantısı ve gelenekleri hakkında bilgiler edinmek, tiyatro, konser ve festivallere katılmak, yöresel lezzetleri tatmak, eğlence merkezlerine gitmek (temapark, aquapark), alışveriş yapmak, uluslararası spor müsabakalarını takip etmek, iş seyahatleri, arkadaş ve akraba ziyaretleri gibi çeşitli amaçlarla şehirleri ziyaret etmektedirler (Boivin ve Tanguay, 2019; Emekli, 2011; Hall ve Page, 2001; İçellioğlu, 2014, s.38; Kozak, vd., 2017, s. 41; Özer, 2010; Özgüç, 2007, s.154).

Dünya Turizm Örgütüne göre şehir turizmi, "yönetim, üretim, ticaret ve hizmetler gibi tarım dışı ekonomi ve gelişmiş ulaşım özelliklerine sahip şehirselleşen alanlarda gerçekleştirilen turizm faaliyetidir (UNWTO, 2020). Şehirler, son dönemde tüm dünyada ve özellikle Avrupa’da en hızlı büyüyen turizm destinasyonlarıdır. 2004 yılında kıyı turizminde % 5 oranında bir artış varken şehir turizminde bu oran % 12’dir (Dunne, Buckley ve Flagan, 2007). 2005 yılında kıyı turizmi % 3, şehir turizmi ise % 20 oranında büyümüştür (Dunne, Buckley ve Flagan, 2010). 2010-2015 arası dönemde kıyı turizmi % 31, paket turlar % 28 oranında büyürken şehir turizmindeki artış % 72’dir. Şehirler bazında bakıldığında ise Barselona’da şehir otellerinde konaklayanların sayısı 1990 yılında 1.7 milyon iken 2013 yılında 7,5 milyona, Berlin’de 1990’da 2,8 milyondan 2013 yılında 11,3 milyona yükselmiştir. Bazı ülkelerde, şehir turizmi en popüler tatil türü olarak güneş ve plaj tatillerini geçmiştir. Örneğin, İngiltere’de 2014 yılında kıyı turizmine katılanların oranı % 38 iken şehir turizmine katılanların oranı % 42’dir (Bock, 2015). Almanya’da ise 2019’un ilk sekiz ayında kıyı turizminde % 3, şehir turizminde % 8 oranında artış yaşanmıştır (ITB Berlin, 2020b). 2007’den bu yana gittikçe büyüyen şehir turizmi, hacmini üç kat arttırarak 2017 yılında 190 milyon ziyaretçiye ulaşmıştır. Şehir turizminde dünya çapında en çok tercih edilen kıta Avrupa olurken, 2017 yılında ülkeler bazında lider olan ABD’yi Almanya, Fransa, İngiltere ve İspanya izlemiştir. Kıta bazında bakıldığında tüm yabancı şehir gezilerinin yaklaşık %60’ı varış noktası olarak Avrupa’da toplanmaktadır. Şehir turistlerinin yaklaşık %50’si üst gelir sınıfındayken, üçte ikisi ise üst eğitim grubunda yer almaktadır (ITB-Berlin, 2020a).

Ashworth (1992) şehir turizmi ile ilgili olarak birbiriyle ilişkili şehir ortamı ve bu ortamdaki faaliyetler olmak üzere iki faktöre dikkat çekmektedir: Başka bir ifadeyle, şehir turizminin belirleyicisi şehre özgü faaliyetlerdir. Şehir turizminde iki ekonomik modelden söz edilebilir; bunlar; beklenmedik kazanç modeli ve turnike modelidir. Beklenmedik kazanç modeline göre turistler, hiçbir ek ücret ödemediği turiste olmayanlara aynı hizmetlerden yararlanabilir. Turnike modelinde ise turist ve turist olmayanlar arasındaki fark dikkate alınır. Buna karşın her iki modelde de kullanıcıların ürünleri aynı amaçlarla tükettiği varsayılmaktadır (Asworth ve Page, 2011). Şehirler, kültürün, müziğin, sanatın, edebiyatın, mimarinin ve kentsel tasarımın bir arada olduğu alanlardır ve bu öğelerin çeşitliliği, şehirlerin turizm haritalarında yer bulmasını sağlamaktadır (Karski 1990, s. 15). Şehrin çok yönlülüğüne yönelik karmaşık nitelikleri şehir turizmini özellikle kıyı ve dağ bölgelerindeki diğer turizm türlerinden ayırmaktadır (Pearce, 2001). Şehirselleşme anlamında turizmin ayırt ediciliği, şehirdeki ekonomik faaliyetlerden yalnızca birini oluşturmasından kaynaklanmaktadır (Edwards, Griffin ve Hayllar, 2008). Turistler şehrin bütün olanaklarından yararlanabilmektedir ancak bu olanaklar turizm amaçlı kurgulanmamış olabilir. (Asworth ve Page, 2011). Şehirlerdeki turizm alanları veya faaliyetleri, şehirdeki yerli insanlarla turistlerin ortak olarak yararlandığı birçok faaliyetten yalnızca biridir (Pearce, 2001). Şehirselleşme turizm çekicilikleri, hem şehir sakinleri hem de ziyaretçiler tarafından kullanılabilen genel şehir hizmetlerini kapsamaktadır (Boivin ve Tanguay, 2019). Turistler şehrin bütün olanaklarından yararlanabilmekle birlikte şehir turizminde turistlere özgü düzenlenmiş alanlar sınırlıdır (Asworth ve Page, 2011).

Keleş (2014), şehirleri, bağlı oldukları ekonomik ve toplumsal dizgelerin birer parçası, minyatürü, aynası olarak görmekte, buldukları ülkeleri yansıttıklarını değerlendirmektedir. Ona göre Roma'da İtalya'yı, Londra'da İngiltere'yi, Jakarta'da Endonezya'yı, İstanbul'da Türkiye'yi tüm özellikleriyle görmek mümkündür. Bu sebeple turistler, diğer toplumların tarihini ve kültürel mirasını, yaşam tarzlarını, düşünce biçimlerini öğrenmek için şehirlere seyahat etmektedir. Günümüzde şehir turizmi, bir şehrin özgünlüğünü (doğal, tarihi ve kültürel), çağdaşlığı (sunduğu hizmetlerde ve yapılarında), güvenliğini, teknik donanımını ve altyapı hizmetlerini (yerel yönetim), tesis kalitesini ve fiyat politikalarını (otel, motel, tatil köyü), yeme içme, eğlence ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik hizmetleri (restoranlar, barlar, lunaparklar, su parkları gibi), şehirselleşme alan kalitesini ve şehir içi dağılımını (parklar, sokaklar, yaya yolları, gezinti yolları gibi), şehir halkının genel tutumunu, turizme, turistlere bakış açısını (sivil toplum örgütleri, tanıtım, şehir yönetimine katılım), şehir yaşamını çekici kılacak tüm etkinliklerini (festivaller, yarışmalar, spor karşılaşmaları gibi) düşündürmektedir (Emekli, 2011).

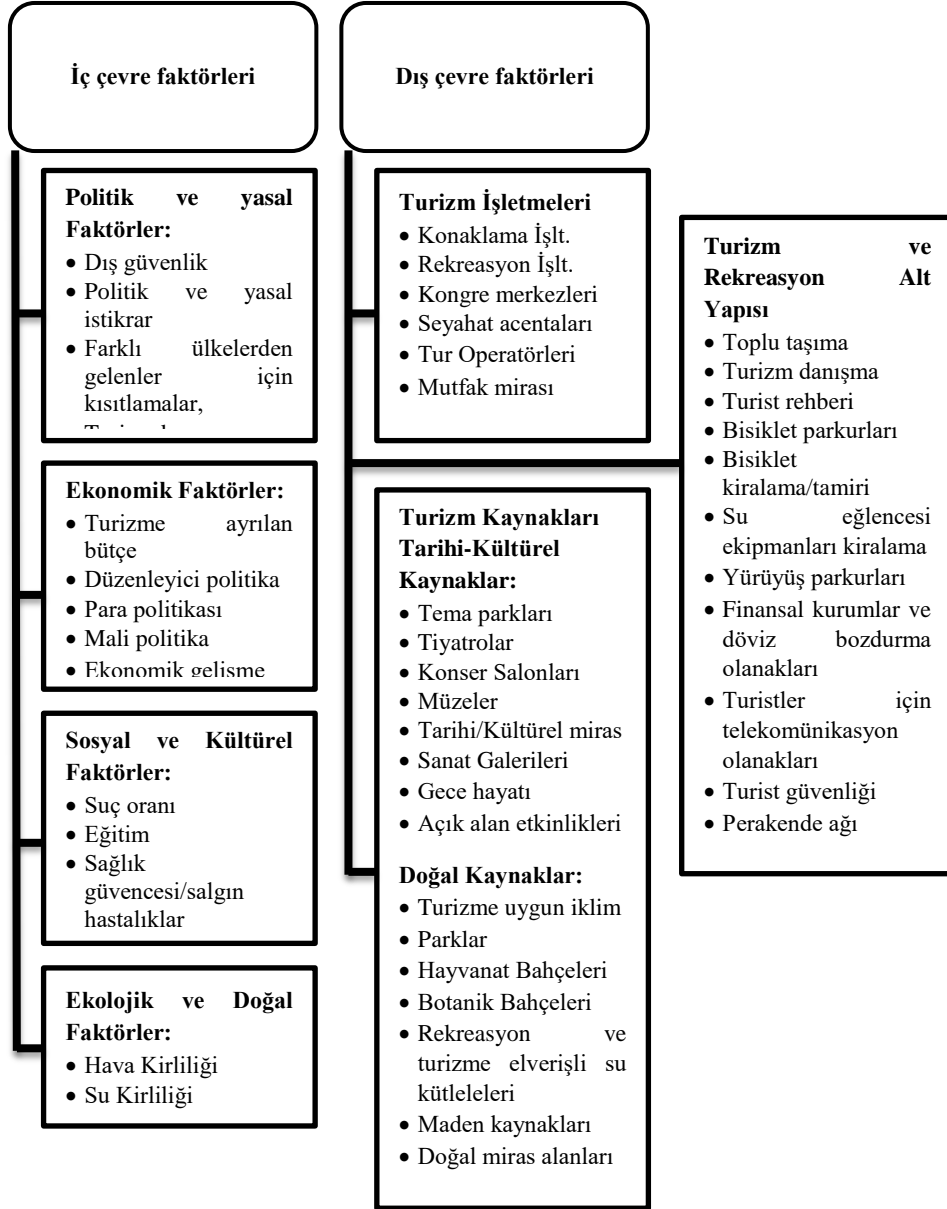
Şehirlerde turistik çekim unsurları olarak kabul edilen özellikler (ulaşım alt yapısı, alışveriş, kültür, sanat vb.) turizm için tasarlanmamış olup şehirselleşme alanları bu nitelikleri ile ayırt edilmektedir. Buna karşın mevcut özellikleri ile şehir turizmi destinasyonları haline gelen şehirlerin ekonomik faaliyetlerinin planlanmasında turizm de yerini almaya başlamıştır. Asworth ve Page (2011), ekonomik çeşitliliği fazla olan şehirlerin, başka bir ifade ile turizme bağımlı olmayan şehirlerin, turizm ekonomisinden en fazla yararlanan şehirler olduğunu ifade etmektedir. Örneğin; Boivin ve Tanguay (2019)'in Bordeaux ve Québec şehirlerinde gerçekleştirdikleri araştırmada, şehir atmosferinin, mimarisinin, yaya dostu alanlarının ve anıtlarının/ tarihi yerlerinin en önemli şehir turizmi çekicilikleri olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Şehirler, önceleri sadece bir iş merkezi olarak görülürken günümüzde aynı zamanda bir kültür merkezi, eğlenme, dinlenme ve alışveriş yapma imkânı olan yerleşmelere dönüşmüştür (Badita, 2013). Şehir turizmi, sadece konaklama amacıyla değil doğrudan bir şehri ziyaret amacıyla gerçekleştirilen eğlence gezileridir. Çağdaş gezginler için şehirler, sadece bir giriş, çıkış veya geçiş noktası olmaktan çıkmış kendi başına bir destinasyon haline gelmiştir. Şehir turizmine katılanların genel olarak hafta sonu ziyaretlerini tercih etmesi konaklama işletmelerinin hafta içi iş seyahatlerinden aldıkları doluluk oranını tamamlamaktadır (Dunne, Buckley ve Flagan, 2010).

Şehirlerin nispeten küçük bir alanda çok farklı turistik alternatifleri ziyaretçilerine sunabilmeleriyle farklı beklentileri olan turist gruplarını aynı anda ağırlayabilmeleri şehir turizmini diğer turizm türlerinden ayırmaktadır (Bock, 2015). Şehirsel alanlar çeşitli turizm pazarlarına hizmet vermektedir. Şehirlerin kültürüne ve kültürel mirasına ilgi duyan daha eğitilmiş, söz konusu niteliklere önem veren daha yaşlı, eğlence, gece hayatı ve spor etkinlikleri arayışı içinde olan daha genç bireylerin yanı sıra iş seyahati, sergi ve toplantı için seyahat eden iş ve bilim çevreleri şehir turizmi pazarının kapsamını oldukça geniş ve çeşitli kılmaktadır (Edwards, Griffin ve Hayllar, 2008). Bir yandan şehrin farklı özelliklerini deneyimleyen turistler diğer taraftan alışveriş yapabilmekte, fuar ve sergilerle tarihi eserleri ziyaret edebilmektedir.

Turistlerin büyük çoğunluğu şehirlerde yaşadığı için seyahatlerinde de şehirleri tercih etmeye daha eğilimlidir. İnternet tabanlı hizmetler sayesinde bilgiye erişimin ve çevrimiçi rezervasyon yapmanın kolaylaşması şehir turizmine katılımı arttırmıştır (Ertaş, Çelebi ve Can, 2019). Seyahatler sırasında bilgiye mobil erişimin kolaylaşmasıyla da turistler giderek daha otantik deneyimler aramaya başlamıştır. Turistlerin yerli halk gibi yaşayarak şehri deneyimlemek istemeleri şehirlerde farklı bir koruma statüsünün de gelişmesini sağlamaktadır (Bock, 2015). Şehir turizmi, şehir olma kriterlerine uygun tüm destinasyonlarda uygulanabilir olsa da önemli oranda metropol ölçeğindeki büyük şehirlerde gerçekleştirilen bir turizm türüdür. Hong Kong, Singapur, Bangkok, İstanbul, Londra, Paris, New York, Roma, Oxford, Cambridge, Viyana, Madrid, Mekke, Las Vegas, Venedik, Floransa, Paris, Londra, Prag gibi şehirler, şehir turizminin gerçekleştirildiği en önemli destinasyonlar arasındadır. Şehirsel turizmde tarihsel ve kültürel değerleriyle ön plana çıkan köklü şehirlerin yanında sanayi devrimi sonrası ortaya çıkmış fakat turizm alanında yaptığı yatırımlarla (olimpiyatlar, festivaller, sanat merkezi, tema park, vb.) öne çıkan şehirler de (Dubai, New York, Shenzhen, Manchester, vb.) mevcuttur.

Şehir turizmine yönelik sunulan bilgiler topluca değerlendirildiğinde, şehir turizmi ile kastın şehrin bütün turistik arz kaynaklarının anlaşılması gerektiği açıktır. Bu hususta Cibinskiene ve Snieskiene (2015)'nin şehir turizminde iç ve dış faktörleri değerlendirme faktörlerinden yararlanmak gerekir. Şekil 1'de Cibinskiene ve Snieskiene (2015)'nin oluşturduğu şehir turizminde iç ve dış faktörler sunulmuştur:

Şekil 1. Şehir turizminde iç ve dış faktörler

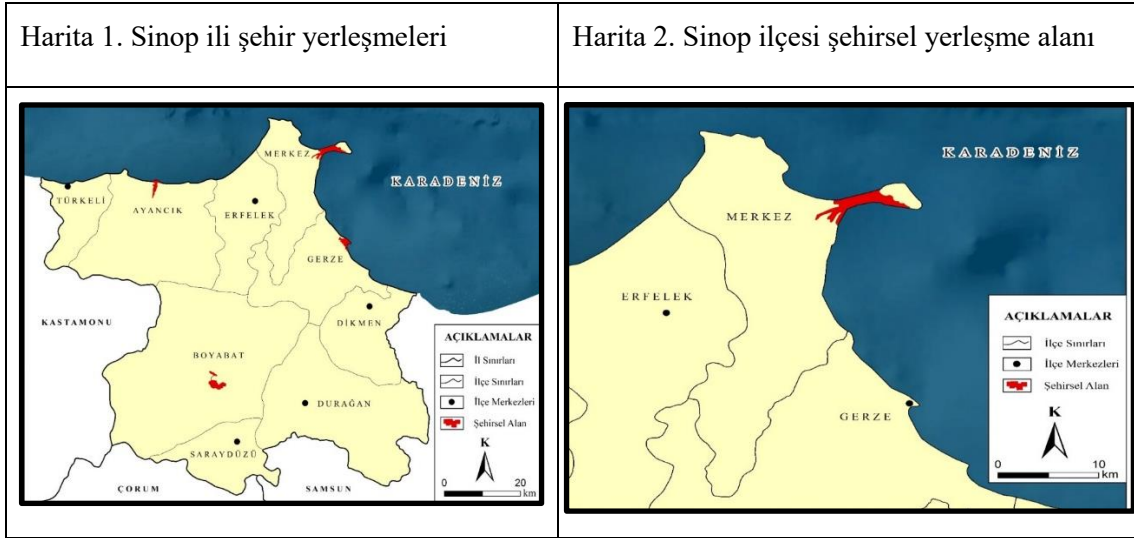

Kaynak: Cibinskiene ve Snieskiene (2015)

Şekil 1’de görüldüğü gibi, şehir turizminden bahsedebilmek için iç ve dış çevre faktörlerinin bir arada değerlendirilmesi gerekir. Her ne kadar söz konusu faktörler şehir turizmi rekabetçiliğine odaklansa da, birçok çalışmada şehir turizmi ile şehrin turistik arz unsurları karmaşası yaşandığından, bu faktörlerin ortaya çıkan karmaşayı açıklamaya yeterli olduğu değerlendirilebilir. Şehrin turistik arz kaynaklarının yanı sıra, ekonomik, sosyali kültürel, politik ve yasal faktörlerin önemli belirleyicileri oluşturduğu görülmektedir. Özetle şehir turizmi ile bir yerleşmenin turistik değer taşıyan unsurlarından ziyade, şehrin şehirselleşme özelliklerinden kaynaklanan bütünlüğünün turizm olanaklarını kullanmaya ne kadar elverişli olduğu fikri konuya açıklık getirebilir ve kırsal alanlardan ayrılan yönüne işaret etmektedir. Bir idari sınıflama birimi olan ilin sınırları içinde yer alan turistik arz kaynakları, şehir turizmi içinde yer almamaktadır. Burada temel bakış açısı, şehir yerleşmesi olarak kabul edilen birimin sınırları içinde gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Örnek vermek gerekirse mekânsal dağılım açısından il sınırları içinde yer alan ancak şehir yerleşmesinin dışında, ulaşım imkanları şehir içi ulaşımına

uygun olmayan bir rekreasyon alanını şehir turizmi kapsamında ele almak doğru olmayacaktır. Aksine doğal miras alanı olarak kabul edilebilecek bir alanın şehirseldaki yer alması, söz konusu alanı şehir turizminin bir parçası haline getirebilecektir. Turizm ve rekreasyon alt yapısının yeterli olmadığı alanların, şehir yaşamından ve dolayısıyla şehir kapsamından uzak olduğunu, şehir turizminde belirleyici unsurun idari sınıflamadan ziyade şehir olanakları ile açıklanabileceğini değerlendirmek gerekir.

Konunun daha iyi anlaşılması açısından büyükşehir statüsünde olmayan Sinop ili üzerinden örnek vermek faydalı olacaktır. Sinop ili merkez ilçe dâhil dokuz ilçeden meydana gelmektedir (Harita 1). Fakat bu ilçelerden nüfus kriteri göz önüne alındığında nüfusu 10.000'den fazla olduğu için sadece Boyabat, Gerze, Ayancık ve Sinop Merkez ilçe şehirseldaki yerleşme olarak kabul edilebilecektir. Adı geçen bu yerleşmelerde şehir olarak kabul edilen bölüm tüm ilçe değil yalnızca belediye sınırları içinde kalan kısımdır. Daha açık bir ifadeyle tüm ilçelerin bir araya gelmesiyle Sinop ili meydana gelirken Sinop şehri, Sinop merkez ilçede yer alan şehirseldaki yerleşme alanıdır (Harita 2).

Tüm köyleri ile birlikte Ayancık, Boyabat, Gerze ilçeleri meydana gelirken bu yerleşmelerin şehirseldaki alanı sadece belediye sınırları içerisinde kalan bölümdür. Bu sebeple bu yerleşmelerde şehir turizminden bahsederken sadece bu şehirseldaki alanda yer alan çekiciliklerden yola çıkmak gerekmektedir. İlçenin veya ilin bütününe kapsayan çalışmalar şehir turizminin dışına çıkmaktadır. Diğer taraftan her ilçe şehir özelliği taşımadığı için her yerleşmede şehir turizminden bahsetmek de mümkün değildir. Nitekim başta nüfus olmak üzere şehri meydana getiren dinamiklerden mahrum olan Durağan, Erfelek, Dikmen, Saraydüzü, Türkeli gibi yerleşmelerde şehir turizminden bahsetmek mümkün değildir. Bu destinasyonlarda gerçekleştirilen turizm faaliyetleri bu bakış açısıyla değerlendirilmeli ve kırsal turizm kapsamında ele alınmalıdır. Örneğin; Boyabat'ta tadına bakılan bir sıvık kebabı şehrin gastronomik çekiciliği olarak şehir turizmi kapsamında değerlendirilebilirken Durağan'da kırsal turizm kapsamında değerlendirilmelidir. Ayrıca Sinop'un şehir turizmi başlığında sadece merkez ilçe ele alınmalı ve değerlendirilmelidir. Çünkü ayrı birer şehir olan Boyabat, Gerze ya da Ayancık zaten kendi şehirseldaki kaynaklarıyla ayrı bir potansiyel oluşturmaktadır. Buna göre şehir kavramını il sınırı çerçevesinde ele almak şehir turizmi kavramına yanlış anlamlar yüklemektedir.

Tartışma ve Sonuç

Dünya'da endüstriyel üretim biçiminin değişmesi ve sanayi tesislerinin şehirlerden uzaklaşması, şehirlerde bir ekonomik canlanma ve yenilenme ihtiyacı doğurmuştur. Ekonomik

yenilenme ve canlandırma çalışmalarının önemli bir oranını turizm faaliyetleri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda gerek ülke gerekse bölge ve şehirler turizm politikaları oluşturulmaktadır. Turizm politikalarının içinde önemli bir yeri olan turizmi çeşitlendirme çalışmaları, bir bölgenin bütün turistik arz kaynaklarını dikkate almaya odaklanmaktadır. Fakat şehir ve şehir turizmi kavramının tam anlaşılabilmesi ve Türkiye’de şehrin tanımı ile ilgili belirsizlikler akademik çalışmalara da yansımaktadır. Yapılan çalışmalarda şehir turizmi başlığı altında bütün bir il ya da ilçenin turizm potansiyeli ifade edilmekte; bu durum bilimsel bir karmaşa oluşturmaktadır. Türkiye’de yapılan birçok çalışma şehir turizmi üzerine kurgulanmış olmasına ve başlıkta şehir turizmi ya da şehir turizmi terimleri kullanılmasına rağmen çalışmalarda tüm ilin turistik değerleri ele alınmaktadır (Tosun ve Bilim, 2004; Erdoğan ve Kuter, 2010; Temiz vd., 2019; Kaypak, 2010; İbret, vd., 2015; Eriçok, 2019; Külekçi, vd., 2019; Özer, 2019; Karasah, 2018). Bazılarında ise doğrudan illerin şehir turizmi bağlamında değerlendirilmesi başlıkları kullanılmış fakat bunlarda da kır/şehir ayırımı olmaksızın tüm kaynaklar ele alınmıştır (Kurtoğlu, 2017; Toksarı, vd., 2014; Aydın, 2015; Yücel ve Öztürk, 2018; Başarangel, 2014). Bununla birlikte şehir turizmi temalı 20. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler kitabında yer alan 26 bildirinin başlığında kent, şehir ve şehir turizmi kavramlarına rastlanmıştır. Buna göre, söz konusu çalışmaların kapsamında doğru şehir turizmi kavramının (Karacaoğlu ve Sert, 2019; Çalışkan ve Pamukçu, 2019; Binbaşoğlu, 2019; Boz ve Özkan, 2019; Çelik Uğuz, Aymankuy ve Kayalı, 2019; Ertaş, Kaygalak Çelebi ve Kırklar Can, 2019; Çakıcı, Çınar ve Altürk, 2019; Çolak, Kiper ve Batman, 2019; Çullu Kaygısız ve Küçükaltan, 2019; Demir, 2019; Güzel Şahin, 2019; Nasöz, Oymak, Kaya ve Kızıllırmak, 2019; Özkan, Zorlu ve Avan, 2019; Suna, Baş ve Yeşildağ, 2019) yanı sıra, bütün ilin turistik arz unsurlarına veya ilin turistik arz unsurlarını çeşitlendirmeye işaret eden yaklaşıma (Pekyaman, Yılmaz ve Aliyeva, 2019; Şüyün ve Partigöç, 2019) göre değerlendirme yapıldığı görülmektedir. Yine bazı çalışmalarda ise şehir kavramına bir yerleşim yeri olarak yaklaşılmış; şehir turizmi kavramı atfedilmemiştir (Baydan, Ulu ve Vatan, 2019; İri, 2019; Tütüncü, Alpaslan, Koçoğlu ve Oktay, 2019; Yazıcı, 2019; Üngüren, Türker, Büyüksahin, Kaçmaz, 2019; Yücel ve Ciritçi, 2019; Yüncü, 2019). Alanyazındaki bu karmaşa, şehir ve dolayısıyla şehir turizmi kavramının netleştirilememesinden kaynaklanmaktadır.

Eğer bir yerleşmede (il ya da ilçe) tüm turistik unsurlar şehir turizmine dahil edilirse, şehir turizmi diğer tüm turizm çeşitlerinin ana başlığı haline gelecektir. Alanyazında da görüleceği gibi (Asworth ve Page, 2011; Boivin ve Tanguay, 2019; Edwards, Griffin ve Hayllar, 2008) şehir turizmi şehirlerde gerçekleştirilen bir turizm organizasyonudur ve şehirsiz kaynaklardan beslenmektedir. Turistler bir şehri kültürel miras, sanat, spor, eğlence, alışveriş, festival vb. faaliyetler için ziyaret etmektedirler. Bu faaliyetlerin şehir turizmi içinde değerlendirilmesi için şehirsiz yerleşmelerde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Fakat Türkiye’de yapılan akademik çalışmalarda şehir yerleşmelerinin tanımlanmasındaki karmaşa ve bilgi eksikliği şehir turizmi çalışmalarını da olumsuz etkilemektedir. Şehir yerleşmeleri ile il veya ilçe yerleşmeleri aynı anlamda değerlendirilmekte, böylece konu ne yazık ki tam olarak amacına ulaşmamaktadır.

Şehrin turistik gelişimini planlayabilmek için öncelikle şehrin neresi olduğunu ve bu sınırlar içinde ne tür çekiciliklere sahip olduğunu bilmek gerekmektedir. Şehir yerleşmeleri her ne kadar dünyanın farklı bölge ve ülkelerinde farklı ölçütlere göre belirlense de belirli bir nüfusa sahip olma ve yerleşmede yaşayanların büyük çoğunluğunun tarım dışı sektörlerde (hizmet ve sanayi) çalışması neredeyse tüm dünyada ortak kullanılan ölçütlerdir. Bu anlamda gerek Türkiye’de gerekse Türkiye dışında yapılan şehir turizmi çalışmalarında şehir yerleşmesinin tanımına ve idari sınırına dikkat edilerek çalışma alanı belirlenmelidir. Bu çalışmalarda araştırma alanı olan il ya da ilçenin tamamının ele alınması konuyu yanlış bir yöne çekmektedir. Şehir turizmi çalışmalarında, şehrin ne demek olduğu ve sınırları bilinerek konu ele alınmalıdır. Bir il ya da ilçede yapılabilecek tüm aktivitelerin şehir turizmi içinde değerlendirilmesi şehir turizmini tüm turizm türlerini içine alan büyük bir şemsiye haline getirmektedir. Bu durum

akademik çalışmaların yanlış kurgulanmasına, uygulamaya geçmesi önerilen hususlarda hatalı başlangıçların yapılmasına neden olabilir.

Kaynakça

- Ashworth, G. ve Page, S.J. (2011). Urban tourism research: Recent progress and current paradoxes. *Tourism Management*, 32, 1–15.
- Avcı, S. (1993). Türkiye'de şehir ve şehirli nüfusun dağılışı. *Türk Coğrafya Dergisi*, 28, 249-269.
- Avcı, S. (2004). Şehirsel yerleşmelerin belirlenmesinde kullanılan kriterler ve Türkiye örneği. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(9), 9-28.
- Badita, A. (2013). Approaches to the analysis and evaluation of urban tourism system within urban destinations. *Revista de turism- studii si cercetari in turism / Journal of tourism - studies and research in tourism*, 16, 58-66.
- Baydan, S. Ulu, E. K. ve Vatan, A. (2019). 2018 Yılında En Çok Ziyaret Edilen Şehirlerin Sokak Lezzetlerine Yönelik Bir Araştırma. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Bekdemir, Ü., Kocaman, S., ve Polat, S. (2014). Yeni büyükşehir yasası sonrasında türkiye'de şehir nüfusu ve şehir yerleşmeleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(32), 277-297.
- Binbaşıoğlu, H. (2019). Şehir Turizmi Kapsamında Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin Instagram Paylaşımalarının İncelenmesi. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Bock, K. (2015). The changing nature of city tourism and its possible implications for the future of cities. *European Journal of Futures Research*, 3(1), 20.
- Boivin, M. ve Tanguay, G.A. (2019). Analysis of the determinants of urban tourism attractiveness: The case of Québec City and Bordeaux. *Journal of Destination Marketing & Management*, 11, 67–79.
- Boz, M. & Özkan, Ç. (2019). Sürdürülebilir Şehir Turizmi: Barselona Aşırı Turizm Örneği. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (Erişim tarihi: 20.06.2021)
- Cibinskiene, A. ve Snieskiene, G. (2015). Evaluation of city tourism competitiveness. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 213, 105-110.
- Çakıcı, A., Çınar, B. ve Altürk, A.V. (2019). İstanbul'daki Şehir İçi Tur Operasyonlarında Karşılaşılan Zorluklar ve Çözüm Yolları. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Çalışkan, G. ve Pamukçu, H. (2019). Şehir estetiğinin gelişimi ve Türkiye. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Çelik Uğuz, S., Aymanıkuy, Ş. ve Kayalı, S. (2019). Kültür Ekonomisi Kapsamında Şehir, Müze Turizmi ve Deneyimi. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Çolak, O., Kiper, V.O. ve Batman, O. (2019). Kent Destinasyonlarında Over Tourism'e (Ölçüsüz Turizm) Dair Kavramsal Bir Yaklaşım. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

- Çullu Kaygısız, N. ve Küçükaltan, D. (2019). *Ihlara Vadisi Ziyaretçilerinin Şehir Turizmine Bakış Açılırları*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Demir, Y. (2019). *Şehir Turizminde Y Kuşağı Turistleri İçin Günlük Yaşamın Önemi*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Dunne, G., Buckley, J. ve Flanagan, S. (2007). City break motivation: The case of Dublin-A successful national capital. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 22(3-4), 95-107.
- Dunne, G., Flanagan, S., & Buckley, J. (2010). Towards an understanding of international city break travel. *International Journal of Tourism Research*, 12(5), 409-417.
- Edwards, D., Griffin, T. ve Hayllar, B. (2008). Urban Tourism Research Developing An Agenda. *Annals of Tourism Research*, 35(4), 1032-1052.
- Emekli, G. (2011). Öğrenen Turizm Bölgeleri, Kentler ve Kent Turizmine Kuramsal Yaklaşım. *Ege Coğrafya Dergisi*, 20(2), 27-39.
- Emiroğlu, M. (1975). Türkiye Coğrafi Bölgelerine Göre Şehir Yerleşmeleri ve Şehirli Nüfus. *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 7, 125-157.
- Ertaş, M., Çelebi, S.K. ve Can, B.K. (2019). *Büyükşehir belediyelerinin web sitelerinin şehir turizmi açısından değerlendirilmesi*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afonkarahisar.
- Garipağaoğlu, N. (2010). Türkiye’de kentleşmenin, kent sayısı, kentli nüfus kriterlerine göre incelenmesi ve coğrafi dağılışı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 1-42.
- Güzel Şahin, G. (2019). *Şehir Turizminde Gastronominin Önemi: Başkent Ankara Üzerine Bir Değerlendirme*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- ITB Berlin. (2020a). *Press Release*. https://www.itb-berlin.de/Presse/Pressemitteilungen/PDF_56725.jsp (Erişim tarihi: 10.05.2020).
- ITB Berlin. (2020b). *ITB Berlin and IPK International: Increase in outbound trips from Germany*. https://www.itb-berlin.com/Press/PressReleases/News_71745.html (Erişim tarihi: 05.05.2020).
- İçellioglu, C.Ş. (2014). Kent turizmi ve marka kentler: turizm potansiyeli açısından İstanbul’un swot analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 37-55.
- İri, R. (2019). *Şehirle Övünmek veya Şehir Gururunun Şehir Pazarlamasında Önemi ve Araştırılması: Niğde İli Örneği*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Karabulut, Y. (1981). Karadeniz coğrafi bölgesi nüfusu (I. şehirselle). *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 10, 123-151.
- Karacaoğlu, S. ve Sert, A.N. (2019). *Şehir turizminde sosyo-demografik özelliklerin turistlerin tekrar ziyaret etme ve tavsiye etme niyetleri üzerine etkisi*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Karski, A. (1990). Urban Tourism: A Key to Urban Regeneration? *The Planner*, 76(13):15-17.
- Keleş, R. (1980). *Kentbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Keleş, R. (2014). Kent ve kültür üzerine. *Mülkiye Dergisi*, 29(246), 9-18.
- Keleş, Y. (2021). Turizme Giriş. E. Pelit (Ed). *Turizm İşletmeciliği* içinde, Ankara: Detay Yayınları.

- Keleş, Y. ve Gültekin, Y. (2021). Turizmde Entegrasyona Yönelik Stratejiler. A.G. Özkoç, H. Kendir ve E. Arslan (Ed). *Makro Perspektiften Turizm Stratejileri* içinde, Ankara: Detay Yayınları.
- Kozak, N., Kozak, M. ve Akoğlan Kozak, M. (2017). *Genel turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Köy Kanunu (1924). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf> (Erişim tarihi:20.06.2020)
- Mumford, L. (1970). *The Culture of Cities. 1938*. San Diego: Harvest.
- Nasöz, P., Oymak, M., Kaya, F. ve Kızılırmak, İ. (2019). *Dünyada En Çok Turist Çeken 10 Şehrin Web Sitelerinin Elektronik Pazarlama Açısından İncelenmesi*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (2012). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121206-1.htm>.(Erişim tarihi: 2.06.2020)
- Özgüç, N. (2007). *Turizm coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Özgür, E. M. (1996). Yeni ilçe merkezlerimizin fonksiyonel bakımdan gösterdiği özellikler. *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 12, 31-32.
- Özkan, Ö., Zorlu, Ö. ve Ayan, A. (2019). *Şehir Turizminde Kültürlerarası Duyarlılığın Arz Yönlü Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar Uzun Çarşı Esnafı Örneği*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Pearce, D.G. (2001). An Integrative Framework For Urban Tourism Research. *Annals of Tourism Research*, 28(4), 926–946.
- Pekyaman, A., Yılmaz, H. ve Aliyeva, A. (2019). *Şehir Turizminin Canlandırılmasında Gastronomi Müzeleri ve Afyonkarahisar'da Bir Gastronomi Müzesi Önerisi*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Selen, H. (1972). Türkiye’de köy yerleşmeleri ve şehirleşme hareketleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, 7-8, 97-108.
- Stats NZ (2021). *Functional urban areas – methodology and classification*. www.stats.govt.nz. (Erişim tarihi: 20.03.2022).
- Suna, B., Yıldız, E. ve Yeşilda, E. (2019). *Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Yerel Kimliğin Korunması: Antakya Örneği*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Şüyün, M. A. ve Partigöç, N.S. (2019). *Küreselleşme Sürecinde Kentsel Strateji Arayışları: Turizm Politikaları Bağlamında Bir Değerlendirme*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Topal, A.K. (2004). Kavramsal olarak kent nedir ve Türkiye’de kent neresidir? *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, (1), 276-294.
- TÜİK (2020). *Nüfus İstatistikleri*. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr_(Erişim tarihi: 20.06.2020)
- Tümertekin, E. (1973). *Türkiye’de şehirleşme ve şehirselleşme fonksiyonları*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 1840, Coğrafya Enstitüsü Yayınları, No: 72. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2009). *Beşerî Coğrafya- İnsan, Kültür, Mekân*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

- Tütüncü, B., Alpaslan, K., Koçoğlu M. C. ve Oktay, K. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açıları ile Buldukları Şehirlerin Marka Algılarının Belirlenmesi: Samsun Örneği*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019). *World Urbanization Prospects: The 2018 Revision (ST/ESA/SER.A/420)*. New York: United. <https://population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-Report.pdf> (Erişim tarihi: 10.05.2020).
- UNWTO (2020). *Urban Tourism*. <https://www.unwto.org/urban-tourism> (Erişim tarihi: 10.05.2020).
- Üngüren, E., Türker, N., Büyükaşahin, F. ve Kaçmaz, Y. Y. (2019). *Yerleşik Yabancıların Şehre Yerleşmesinde ve Konut Satın Alımında Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi: Alanya Örneği*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Yazıcı, K. (2019). *Alanların Kent Peyzajı Üzerine Etkileri; Niksar (Tokat) Örneği*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Yılmaz, C. ve Zeybek, H.İ. (2016). *Samsun Coğrafyası*. Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları.
- Yücel, G. ve Ciritçi, İ. (2019). *Sürdürülebilir Şehirler ve Turizm Bağlamında Pamukkale Yerleşimi*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Yüceşahin, M.M. (2003). Şehirleşme süreci bakımından İnegöl ilçesi şehirselleşmeleri. *Coğrafi Bilimler Dergisi*. 1 (1). 75-95.
- Yüncü, H.R. (2019). *Turizmin Karanlık Yüzü: Şehirlerde Aşırı Turizm*. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı : %50
2. yazar katkı oranı : %50